

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XVIII. — Izdan in razposlan dne 30. aprila 1887.

41.

Postava od 27. aprila 1887,

o vojaški preskrbi vdov in sirot po oficirjih in moštvu vojstva, vojnega pomorstva, deželne brambe in črne vojske.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó :

Člen I.

Preskrba vdov in sirot po oficirjih in moštvu vojstva (armade), vojnega pomorstva (marine), deželne brambe in črne vojske uravnjuje se od začetka veljavnosti te postave po niže stoječih določilih.

Za vdove in sirote, katerih soprogi (moževi), odnosno očetje pred onim dnevom, katerega se je moč te postave začela,

- a) več niso bili v djanski (aktivni) službi vojstva, vojnega pomorstva ali deželne brambe ali
 - b) so uže umrli,
- ostajajo gledé kakih njihovih pravic na preskrbo merodavna dozdanja pravila.

Nasproti se ta postava uporablja na vdove in sirote, začasno preskrbovane vsled postave od 10. junija 1882 (Drž. zak. št. 76).

Člen II.

Vdove in sirote oficirjev in moštva, kateri so na opremljeni vojni ladji, o kaki nesreči na morji smrt storili, enačijo se, kar se tiče njih pravic na

preskrbo, onim vdovam in sirotam, katerih soprogi, odnosno očetje so padli pred sovražnikom.

Člen III.

Vse vojaške in pomorstvene preskrbnine in miloščine, ki so, predno je obveljala ta postava, bile uže odmerjene ter doslej opravljale se *ex camerali*, po tem preskrbnine za vdove in sirote po oficirjih in po moštvu od vojstva in vojnega pomorstva, ki jih bode odmerjati po ti postavi, po tem ko zadobi moč, obremenjajo vkupni pokojninski (penzijski) troškovnik, odnosno vojarinski (vojaško-taksni) zalog; ta troškovnik, odnosno zalog obremenjajo, čim obveljá ta postava, tudi preskrbnine in miloščine, ki jih bode odmerjati po dozdanjih pravilih vdovam in sirotam v pokoj djanih oficirjev, aktivno služečih in v pokoj djanih uradnikov in takih aktivno služečih ali v pokoj prevzetih gažistov (mesečnih plačevancev) od vojstva in vojnega pomorstva, kateri niso vvrščeni v noben činoven razred.

V založbo dotičnih razhodkov bode se v proračunu državno-finančnega ministerstva vsota za leto 1885 na vojaške pokojnine (penzije) in miloščine, po tem na pomorstvene pokojnine in miloščine *ex camerali* dovoljena od 1,320.000 goldinarjev leto za letom brez premene kot povprečni prispevek vpostavljala do onega časa, ki je v poslednjem odstavku tega člena namignen, dočim se bode potrebščina, kar bi je bilo čez ta iznos, opravljala iz obrestí vojarinskega zaloga.

Isto takó je iz obrestí vojarinskega zaloga opravljati preskrbnine, ki jih bode, kadar obveljá ta postava, po nji odmerjati vdovam in sirotam po oficirjih in moštvu deželne brambe in črne vojske, in pa preskrbnine in miloščine, ki jih bode sicer pod veljavnostjo te postave, vendar po dozdanjih pravilih odmerjati vdovam in sirotam od prevzetih v pokoj brambovskih oficirjev in môž, od djansko služečih in v pokoj prevzetih brambovskih oficirjev in gažistov, v noben činoven razred ne vvrščenih.

Pred začetkom veljavnosti te postave odmerjene in doslej iz občnega civilnega (nevojaškega) pokojninskega troškovnika opravljane preskrbnine za vdove in sirote brambovskih oficirjev, brambovskih uradnikov in v noben činoven razred ne vvrščenih brambovskih gažistov bodo tudi v bodoče obremenjale ta troškovnik.

S tem se določilo §^a 13 postave od 13. junija 1880 (Drž. zak. št. 70) razteza na vdove in sirote o miru umrših oficirjev in môž iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe, kar jih bode po pričujoči postavi preskrbovati.

A v času vojske (vojne) sme se za preskrbnine, potrebne po §^a 13, točki 2 postave od 13. junija 1880 (Drž. zak. št. 70) sezati na vojarinski zalog, dokler ne bode izpraznjen.

Počensí od časa, čim bode letni obrestni donos vojarinskega zaloga iznašal šest milijonov goldinarjev avstr. velj., naj se vse preskrbnine vojaških vdov in sirot dajó samó iz vojarinskega zaloga. Od tega časa počensí ne bode se vkupni, odnosno občni civilni pokojninski troškovnik več smel obremenjati z nobenim razhodkom te vrste.

Člen IV.

Soproge (žene) in otroci pred sovražnikom pogrešenih in med pogrešance zapisanih oficirjev in oseb moštvenega staleža, ki so ta čas, ko jih je zmanjkalo, dobivali kako vojaško pristojbino (plačo ali gažo, mezdo, pokojnino), prejemajo, kadar obstojé drugi zakoniti uveti, preskrbo pristoječo jim na slučaj soproge (očetove) smrti začasno dotle, dokler se soprog (oče) ne prikaže ali dokler ne bode proglašen za mrtvega.

Člen V.

Pričujoča postava se uporablja tudi na vdove in sirote pri Najvišjem dvoranstvu djansko nameščenih oficirjev in môž od vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe, in takó tudi na vdove in sirote oficirjev in môž vvrščenih v stalež telesnih (životnih) straž, vojaških oddelov kobilarstva, oddelov vojaško-policijskih stražnih čet v Levovu in Krakovu in vojaško-stražne čete za c. kr. civilna sodišča na Dunaji.

Pravice vdov in sirot po osebah doželnega žandarstva na preskrbo uravnujejo se s posebnimi postavami.

Člen VI.

Ta postava pride v moč z dnem razglašenja.

Člen VII.

Zvršitev te postave izročá se Mojemu ministru za deželno bran, ki naj se zastran tega porazumè z Mojim državnim vojnim ministrom, in Mojemu ministru za finance.

Na Dunaji, dne 27. aprila meseca 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Welsersheimb s. r.

Dunajewski s. r.

Oddelek I.

O pravicah oficirskih vdov in sirot na preskrbo.

§. 1.

Pravica na
zaporedno
letno penzijo.

Vdove po oficirjih (avditorjih, dušnih! skrbnikih [pastirjih], zdravnikih, krdelnih računovodnikih) imajo pravico na zapored tekočo letno penzijo, če je bil zakon sklenen za časa, ko je soprog djansko služil (na dopustu s čakarino bil), ali predno je stopil v vojaško službo, in če je soprog ali

- a) padel pred sovražnikom, ali pa umrl vsled tega, ker je bil pred sovražnikom, ali tudi kje drugje brez svoje krivnje — neposrednje zvršujoč vojaško službo — ranjen ali na vnanjem telesu poškodovan, ali za epidemično ali endemično boleznijo, vladajočo v tistem kraji, ki mu je bil odkazan v službeno prebivališče, ali za nalezljivo boleznijo, katera se ga je vsled njegove službe v bolnici prejela, ali vsled težav pretrpljenih o vojski; ali
- b) če je bil — brez ozira na vzrok njegove smrti — ta čas, ko je umrl, zadobil zakonito pravico na stalno vojaško preskrbo, ali če je — tudi odloživši vojaški značaj — uže užival jo, ali če je, — oženivši se na dopustu s čakarino — še dalje služil najmanj tri leta, ko je bil vzprijet v službeni stalež.

§. 2.

Pravico na dalje tekočo letno penzijo imajo tudi vdove takih oficirjev, kateri so se oženili v pokojnem staleži, po tem vdove oficirjev v rezervi, v nedjanski deželni [brambi, v staleži črnovojniške čete, ali na razmerji „zunaj službe“:

- a) če je soprog, po tem ko je prišel v djansko službo, umrl pod katero onih okolištin, ki so povedane v §. 1 pod a); ali
- b) če je v pokojni stalež prestavljeni oficir o miru bil nazaj v djanski službeni stalež premeščen, torej v katero obstoječih konkretualnih staležnih skupin vvrščen, ali je o vojski stal v kakem posebnem službovanji, ter je nastopila njegova smrt:
 - dokler je djansko služil, ali pa
 - v vnovičnem pokoji po tem, ko je neprestano najmanj tri leta djansko dalje služil.

§. 3.

Od pravice na zapored tekočo letno penzijo izključena je vdova:

- a) katere zakon je v slučajih, kjer je bilo za-nj potrebno dovoljenje kakega vojaškega oblastva, bil sklenen ne držoč se za ženitve v vojstvu, v vojnem pomorstvu in v deželni brambi ta čas veljajočih propisov;

Izključenje
od vsake
pravice na
penzijo.

- b) katera se je po tem, ko je obveljala ta postava, omožila — bodi vloživši penzijsko odpovednico, bodi zunaj števila omejenega s propisi, — kakor se *ad a)* v misel jemljó, ako nje soprog ni umrl pod katero v §. 1 *a)* naštetih okolností;
- c) katera ta čas, ko ji je umrl soprog, ni živela v občestvu z njim, kadar ne izkaže, da ona ni temu kriva;
- d) katere soprog se je izselil iz avstro-ogerske monarhije, ali je pridobil tuje državljanstvo, ali je do svoje smrti brezoblastno ali brez pravice prebival v kaki vnanji deželi;
- e) katere soprog je neposrednje iz djanske vojaške službe, ne pridržavši si pravice na vojaško preskrbo, ali iz pokojnega staleža v vojstvu, vojnem pomorstvu, deželni brambi, pravokrepno odrekši se vsake vojaške preskrbe, prestopil v civilno državno ali tej enako službo, ako je pri kateri teh služeb moči pričakovati kako preskrbnino za vdovo;
- f) katere soprog je, dokler je djansko služil (na dopustu s čakarino bival), prostovoljno odložil svojo šaržo, ali o katerem se je proglasilo, da jo je izgubil;
- g) katere v pokoji bivajoči soprog je — razven slučaja omenjenega pod *e)* — odpovedal se vojaške pokojnine prejevši odpravo ali brez odprave, ali izgubil jo vsled kazensko-sodne obsodbe;
- h) proti katere soprogu so se — predno ali po tem ko je umrl, vendar še predno ji je odkazana vdovska penzija, — našla in kakor gre izkazala taka okrivljenja, da bi on, ako ne bi bil umrl, bil iz službe odpuščen, odnosno svojo penzijo ali šaržo izgubil;
- i) proti kateri se je zarad kaznjivega djanja, katero je ona storila ko je njen soprog še živ bil, izrekla kazensko-sodna obsodba, kadar je izguba penzije posledica te obsodbe.

§. 4.

Vdove oficirjev (reservno-pomorskih kadetov) prejemajo penzijo, ki se po činovnem razredu pokojnega soproga ustanavlja v naslednji postopnosti, namreč:

Odmerjanje
vdovske
penzije.

pri XII. činovnem razredu (reservno-pomorskih kadetov)			200 gld. na leto		
"	XI.	"	250	"	"
"	X.	"	300	"	"
"	IX.	"	350	"	"
"	VIII.	"	400	"	"
"	VII.	"	450	"	"
"	VI.	"	600	"	"
"	V.	"	800	"	"
"	IV.	"	1.200	"	"
"	III.	"	1.600	"	"
"	II.	"	} 2.000	"	"
"	I.	"		"	"

vendar ne sme penzija kake vdove po oficirji, ki je umrl v pokoji, presežati one penzije, katero je pokojnik poslednjič sam potegoval.

Vdove po takih oficirjih vojaškega staleža, katerim je v vojski kako nadstojee poveljstvo od krdelno-divizijskega (ladjevno-divizijskega) poveljstva navzgor začasno ali za trdno podelilo kako poveljstvo, ki jim ne pristojí po njihovi šarži, dobivajo, ako je ta podelitev bila javno razglašena, penzijo po izmeri za prvo višjo šaržno stopinjo soproga, če je on vršeč to poveljstvo padel pred sovražnikom ali umrl vsled tega, ker je bil — vršeč to poveljstvo — pred sovražnikom ranjen.

Vdove oficirjev črne vojske dobivajo penzijo po onem činovnem razredu, ki bi pokojnemu soprogu po šarži, kakeršno je imel kot oficir črne vojske, bil v vojstvu pristojal.

§. 5.

Doplatek
k vdovski
penziji.

Poleg letne penzije, odmerjane po prejšnjem paragrafu, pristoji 50odstotni doplatek onim vdovam, katerih soprogi so — kakor je izkazano — padli pred sovražnikom ali v enem letu po tem umrli vsled rane pred sovražnikom prežete ali vsled pretrpljenih o vojski težav.

§. 6.

Kako se
postopa z vdovami,
ki imajo
tudi pravico
na civilno
penzijo.

Vdove, katerih soprogi so bili v kaki civilni državni ali tej enaki službi, prejemajo, če prav so ta čas, ko jz soprog — opravlja vojaško službo — umrl, pridobile pravico na civilno penzijo po dotičnih civilnih pravilih o preskrbovanji, samo vojaško vdovsko penzijo, pristojee jim po ti postavi. A če je ta penzija manjša od vdovske penzije, ki jim pristoji po civilnih pravilih preskrbovanja, treba je razloček med to penzijo in prirečeno jim vojaško vdovsko penzijo doplačati iz civilno-penzijskega troškovnika.

Pravica na 50odstoten doplatek, ki morebiti katerej teh vdov pristoji po prejšnjem paragrafu, veljá v vsakem slučaji.

§. 7.

Kadar se
več vdovskih
penzij skup
nameri.

Vdove, katerim morebiti pristoji penzija, ker so same v državni ali tej enaki službi, vlečejo poleg te tudi penzijo, ki jim pristojí iz soprogove službe.

§. 8.

Kdaj prestaja
potegovanje
penzije.

Vdovska penzija prestaja:

- a) z vdovino smrtjo;
- b) če se vdova vnovič omoží;
- c) če se vdova časno ali trajno odpové penzije;
- d) če vdova zadobí preskrbo sè strani države ali kakega javnega zavoda ali če kot nuna stopi v samostan, ki ni namenjen odgoji otrôk ali strežbi bolnikom;

- e) kadar se vdova izseli iz avstro-ogerske monarhije ali če zadobi tuje državljanstvo, in takó tudi, če brezoblastno in ne opravičeno v kaki vnanji deželi prebiva;
- f) v slučajih kazensko-sodne obsodbe, s katero je združena izguba penzije

§. 9.

Vdove, katerih penzija je ugasnila po glasu §^a 8 b), ker so se vnovič omožile, stopijo, če jim drugi soprog umrje, zopet v njeno uživanje, ako ní med tem nastala kaka onih okolností, vsled katere so izključene od tega uživanja.

Vnovična
omožitev.

Ako vdovi tudi iz poznejšega zakona pristoji kaka državna penzija ali tej enaka preskrba, ima ona pravico samó na to poslednjič imenovano, a če je ta penzija manjša od poprejšnje pridržane ji vojaške penzije, treba ji je doplačati razliko.

§. 10.

Na odgojni prispevek (prilog), ki teče do pravilne (normalne) dobe, ali če sirota dobode poprej kako preskrbo, do te preskrbe, imajo oficirske sirote pravico samo pod to predpologo, da izhajajo iz zakona, kateri po §. 1 osnava pravico na vdovsko penzijo, ali ki so bile s poznejšim temu istemu uvetu ustrezajočim zakonom njihovih roditeljev (starišev) pozakonjene.

Odgojni
prispevki.

Ako je

- a) oče padel pred sovražnikom ali umrl vsled rane pred sovražnikom prejete ali vsled težav o vojski prestanih, ali če je
- b) sirota brez roditeljev, ali če
- c) njena mati (mačeha) po pokojnem soprogu v slučajih §^a 3 b), c), i) ne vleče državne penzije, ali je tako penzijo po §^a 8, f) izgubila,

pristoji vsaki siroti prispevek za odgojo, a v slučajih pod b) in c) samó tedaj, ako je oče ta čas, ko je umrl, bil dosegel zakonito pravico na stalno vojaško preskrbo, ali je — tudi odloživši vojaški značaj — uže užival jo.

V vseh drugih slučajih pristoji odgojni prispevek za vsako še nepreskrbljeno siroto, ki stoji pod pravilno dobo, samó tedaj, kadar je vdovi ta čas, ko ji je soprog umrl, vzdrževati najmanj troje od istega izhajajočih nepreskrbljenih sirot ali če poleg dveh takih sirot pričakuje še eno posmrče, ako je oče ta čas, ko je umrl, bil dosegel zakonito pravico na trajno vojaško preskrbo ali je uže užival tako preskrbo.

§. 11.

Po meri določil prejšnjega paragrafa dobivajo do pravilnih (normalnih) let ali do poprejšnje preskrbe zapored idoči odgojni prispevek tudi sirote, izhajajoče iz zakona, ki ga je oče sklenil v pokoji, v rezervi, v nedjanski deželni brambi ali na razmerji „zunaj službe“, ali ki so pozakonjene s poznejšim v kateri izmed teh razmer sklenenim zakonom, in takó tudi sirote po oficirjih črne vojske, če je

oče umrl v okolnostih, ki po § 2 osnavajo pravico njegove vdove na zaporedno letno penzijo.

§. 12.

Od pravice na odgojni prispevek so izključene:

- a) Sirote, izvirajoče iz zakona, ki je bil sklenen pod katero v §. 3 a) omenjenih predpolog;
- b) sirote po takih očetih, katerih vdove so izključene od pravice na zapored tekočo letno penzijo s katerega v §. 3 pod d), e), f), g), h) navedenih razlogov (vzrokov);
- c) sirote, proti katerim se je zarad kaznjivega dejanja, storjenega, ko jim je oče še živ bil, izrekla kazensko-sodna obsodba, ki je z njo zvezana izguba odgojnega prispevka.

§. 13.

Pravilna (normalna) doba postavlja se moškim sirotam na dovršeno dvajseto, a ženskim sirotam na dovršeno osemnajsto leto.

Pod preskrbo razumeva se:

A. Pri moških sirotah:

- a) če kdo dobí javno ali zasobno (privatno) službo s plačo ali mezdo,
- b) če kdo dobí *adjutum* ali tudi samo *diurnum* pri kakem oblastvu;
- c) če kdo stopi v vojstvo (vojno pomorstvo) ali v deželno brambo ter dobiva gažo (mesečno plačo) ali najnižjo mezdo narednika;
- d) če se kdo vzprime v kak vojaški odgojevalni ali obrazujoči zavod kot povsem zastonj vzdrževani erarijalni gojenec ali uživalec ustanovine;
- e) če se kdo vzprime v javen civilni odgojevalni, obrazujoči ali preskrbujoči zavod, ki ga država zalaga, ali ki vsaj stoji pod višjim državnim voditeljstvom, kjer zavod o svojem trošku skrbi za vse potrebe vzprijetega;
- f) če se kdo vzprime v duhovsko semenišče, v opatijo ali samostan;
- g) če dotičnik stopi v uk pri trgovci ali obrtniku, ali pri kakem umetniku, kjer učni gospodar sam zalaga vse učenčeve potrebe; če iz uka prestopi v stan pomagača (tovariša), pomočnika ali če sam nastopi kak obrt.

B. Pri ženskih sirotah:

- a) če se sirota omoži;
- b) če stopi kakor nuna v samostan, kateri se ne bavi z odgojevanjem otrôk ali strežbo bolnikom;
- c) če siroto vzprimejo kot popolnem zastonj vzdrževano erarijalno gojenko ali uživalko ustanovine v kak zavod za odgojo oficirskih hčer;

Katere sirote so izključene od potegovanja odgojnega prispevka.

Pravilna leta.

Pojem preskrbe.

- d) če siroto vzprimejo v javen civilni odgojevalni ali preskrbujoči zavod, kjer zavod o svojem trošku skrbi za vse potrebe vzprijetih;
- e) če stopi v javno ali zasobno službo, ki je združena s plačo ali mezdo;
- f) če sirota nastopi sama kak obrt.

§. 14.

Kot letni odgojni prispevek dobiva sirota			
po rezervno-pomorskem kadetu, stoječem v XII. činovnem razredu . . .		40	gld.
„ oficirji XI. činovnega razreda		50	„
„ „ X. „ „		60	„
„ „ IX. „ „		70	„
„ „ VIII. } „ „		80	„
„ „ VII. } „ „		80	„
„ „ VI. „ „		100	„
„ „ V. „ „		150	„
„ „ IV. } „ „		200	„
„ „ III. } „ „		200	„
„ „ II. } „ „		250	„
„ „ I. „ „		250	„

Odmerjanje odgojnih prispevkov.

vendar ne sme vsota odgojnih prispevkov sirotam biti večja od vdovske penzije (§§. 4, 5).

Ako je oče, odnosno sprog o svoji smrti bil uže upokojen, ne sme dalje vsota odgojnih prispevkov in vdovske penzije presežati iznosa one penzije, katero je pokojnik najposlednjič potegoval. Kadar bi nastal kateri teh slučajev, treba je, dokler tak slučaj traja, skupni iznos odgojnih prispevkov ustrezno znižati ter odgojni prispevek vsakemu otroku odmeriti samó v iznosu, ki se dobode, če se zmanjšana vsota odgojnih prispevkov deli sè številom otrôk.

§. 15.

Vsaka vdova ima dolžnost, sè svojo penzijo in sirotam dovoljenimi odgojnimi prispevki nepreskrbljene otroke, ostavše za pokojnim sprogom, od katerega ona izvaja pravico na preskrbo, naj bodo nje lastni otroci ali njena pastorčad, vzdrževati dotle, dokler ne dosežejo pravih let.

Kako se postopa, kadar se vdova odloči od otrôk.

Ako katera vdova ne izpolnjuje te dolžnosti, ali kadar se z drugih vzrokov otroci hišno ločijo od vdove in če se z lepa ne doseže dogovor z varuhom o preskrbi teh otrôk, tedaj ima varuh (tutor) pravico, sirotam na korist potegniti se pri varstvenem oblastvu ali za to, da se njemu izročajo sirotam dovoljeni odgojni prispevki, ali pa prepušča sirotam neki primerni del vdovske penzije.

§. 16.

Sirote brez roditeljev, in pa sirote, katerih mati ali mačeha po §. 10 c) te postave nima pravice na vdovsko penzijo ali je stopila iz uživanja uže potegovane penzije, dobivajo k odgojnemu prispevku, kakor se ustanavlja v §. 14, 50odstoten doplatek; vendar ne sme vsota odgojnih prispevkov sirotam nikakor in nikdar

Odmerjanje odgojnih prispevkov sirotam ne imajo čih roditeljev ali takim enakih.

biti večja od vdovske penzije, ki bi bila šla materi ali mačehi (§§. 4, 5), ali katero je ista uže potegovala. Ako bi nastal ta slučaj, treba je, dokler traja, vsoto odgojnih prispevkov umanjšati na iznos, ki bi bil vdovi kot penzija pripadel, ali ki je bil uže potegovan, in enak del od tega vsaki siroti odmeriti kakor prispevek v odgojo.

§. 17.

Sirote, katerih oče je bil v civilni državni ali tej enaki službi, dobivajo, tudi če so po dotičnih civilnih pravilih o preskrbi pridobile pravico na preskrbo iz civilno-penzijskega troškovnika ta čas, ko jim je oče, vršeč vojaško službo, — umrl, samo tist odgojni prispevek, kateri jim pristojí po ti postavi. A če je ta prispevek manjši od odgojnega prispevka, ki jim pristojí po civilnih pravilih o preskrbi, treba jim je iz civilno-penzijskega troškovnika doplačati razliko med to in med preskrbo prirečeno jim po ti postavi.

§. 18.

Vdovska penzija kakor tudi prispevek v odgojo je nerazdelna mesečno naprej dajana pristojbina, katere prejemanje se začinja, kjer vdovi pristojí po smrtni kvartal, prvega dne četrtega meseca, ki prihaja po smrti soprogovi, odnosno očetovi, a v nasprotnem slučaju, prvega dne onega meseca, ki prihaja po ustavljenji djalnostnih prejemkov ali penzije soprogu, odnosno očetu.

Odgojni prispevek daje se materi ali mačehi na roke, ali pa, če take ni, ali če ji vzdrževanje in vzrejanje otrôk ni izročeno, varuhu.

§. 19.

Potegovanje odgojnega prispevka prestaje:

- a) z doseženo pravilno (normalno) dobo (§. 13);
- b) če sirota prej zadobí preskrbo (§. 13 A in B), dokler traja ta preskrba;
- c) sè sirotino smrtjo;
- d) če se 14 let najmanj stara sirota kazensko-sodno obsodi ter je s to obsodbo zvezana izguba penzije;
- e) če se sirota izseli iz avstro-ogerske monarhije ali če pridobí kako tuje državljanstvo, in pa, če brezoblastno in neopravičeno v kaki vnanji deželi prebiva.

Oddelek II.

O pravici vdov in sirot od moštva na preskrbo.

§. 20.

Na zapored tekočo letno penzijo ima pravico vdova pravega podoficirja, ako je ta, dokler je djansko služil, držeč se propisov veljajočih za ženitve v vojsstvu, vojnem pomorstvu in v deželni brambi, z njo oženil se po prvem razredu v številu omejenem z rečenimi propisi, ali je bil prestavljen v prvi razred oženjencev, in ako je on v obojem slučajih ta čas, ko je — djansko služoč — umrl, bil dosegel zakonito pravico na stalno vojaško preskrbo, ali ako je — zunaj djanske službe umrši — bil vzprijet v stalež preskrbovancev vojaške invalidnice (hiše za onemogle vojake), ali namesto te preskrbe dobival invalidsko penzijo zunaj invalidnice.

Pravica
na vdovsko
penzijo.

§. 21.

Pravico na zapored idočo letno penzijo ima brez ozira na čas, o katerem je bil zakon z dovoljenjem vojaškega oblastva ali brez dovoljenja sklenen, tudi vdova po kaki osobi moštvenega staleža (§. 23), ako ji je soprog umrl pod katero v §. 1 a) navedenih okolnosti.

§. 22.

Od pravice na zapored tekočo letno penzijo je izključena vdova:

Izključenje od
pravice na
penzijo.

- a) katere soprog je po djanski vojaški službi, ali iz staleža preskrbovancev vojsstva, vojnega pomorstva ali deželne brambe, — ne pridržavši si pravice na stalno vojaško preskrbo, oziroma pravokrepno odrekši se vsake vojaške preskrbe, — prestopil v civilno državno ali tej enako službo, ako je v tej službi moči pričakovati kako preskrbnino za vdovo;
- b) katere vojaško preskrbnino uživajoči soprog je — razven slučaja omenjenega pod a) — odpovedal se vojaške preskrbnine prejevši odpravo ali brez odprave, ali izgubil jo vsled kazensko-sodne obsodbe;
- c) proti katere soprogu so se — predno ali po tem ko je umrl, vendar še predno ji je odkazana vdovska penzija, — našla in prav izkazala taka okrivljenja, da bi on, ako ne bi bil umrl, svojo preskrbnino bil izgubil;
- d) v slučajih §^a 3, c), d), i).

§. 23.

Odmerjanje
vdovske pen-
zije.

Iznos letne penzije, pristojče vdovam z ozirom na pravo šaržo, ki so jo njih soprogi ta čas, ko je kateri umrl, resnično imeli, ustanavlja se takó, namreč:

za vdovo pešca	ali temu enakega vojaka	24 gld.
„ „ razvodnika	„ „ „ „	32 „
„ „ desetnika	„ „ „ „	40 „
„ „ vodovodnika	„ „ „ „	48 „
„ „ narednika	„ „ „ „	60 „
„ „ „	„ „ „ „ ki je dobival na dan	
mezde čez 35 kr.		80 „
za vdovo nadkorabnika ali temu enakega iz vojnega pomorstva		100 „
„ vdovo kadeta		100 „

Vdovam podoficirjev in drugega moštva iz črne vojske odmerja se tudi po šarži, katero je pokojni soprog v črnovojniški četi resnično imel.

§. 24.

Doplatek
k vdovski pen-
ziji.

Vdove takih osob, ki so — kakor je izkazano — padle pred sovražnikom ali v enem letu po tem umrle vsled rane pred sovražnikom prejete ali vsled težav prestanih o vojski, dobivajo k primerni pravilom letni penziji (§. 23) doplatek 50odstotkov, in če so po polnem nesposobne si kaj pridobiti, in brez imenja, poleg tega, dokler traja takšen njihov stan, 48 gld. letnega priloga.

§. 25.

Vnovična
omožitev.

Vdove po osobah moštvenega staleža dobivajo, če se vnovič omožé, iznos enoletne penzije kot odpravo.

§. 26.

Odgojni pri-
spevki.

Sirote podoficirske, ki izhajajo iz zakona, po §. 20 osnavajočega pravico na vdovsko penzijo, ali ki so pozakonjene s poznejšim pod isto predpologo sklenim zakonom roditeljev, dobivajo do pravilne (normalne) dobe ali do poprejšnje preskrbe po določenih in utesnilih omenjenih v §. 10 zapored idočí odgojni prispevek, ako je njih oče ta čas, ko je — djansko služeč — umrl, bil dosegel zakonito pravico na stalno vojaško preskrbo, ali če je ta čas, ko je zunaj djanske službe umrl, bil vzprijet v stalež preskrbovancev kake vojaške invalidnice, ali je namesto te preskrbe vlekél zunaj invalidnice invalidsko penzijo.

§. 27.

Do pravilne dobe ali, če bodo poprej preskrbljene, do te preskrbe zapored tekoč odgojni prispevek dobivajo tudi sirote, izhajajoče iz zakona, ki ga je oče

po drugem razredu ali zunaj djanske službe sklenil, ali pozakonjene s poznejšim zakonom roditeljev, ako jim je oče umrl pod katero v §. 21 omenjenih okolnostih.

§. 28.

Od pravice na zapored tekoči odgojni prispevek so izključene:

- a) sirote takih očetov, katerih vdove so izključene od pravice na zapored idočo letno penzijo s katerega v §. 3 pod *d)* in v §. 22 pod *a), b), c)* navedenih razlogov;
- b) sirote, proti katerim se je zarad kaznjivega djanja, storjenega, ko jim je oče še živ bil, izrekla kazensko-sodna obsodba, ki je z njo zvezana izguba odgojnega prispevka.

Izključenje od pravice na odgojni prispevek.

§. 29.

Pravilna (normalna) doba ustanavlja se pri moških sirotah na dovršeno šestnajsto, a pri ženskih sirotah na dovršeno štirinajsto leto.

Pravilna doba ali leta.

Pod preskrbo razumeva se:

A. Pri moških sirotah.

- a) Če sirota stopi v vojstvo, vojno pomorstvo, deželno brambo ter dobiva mezdo;
- b) kadar nastane kateri v §. 13 pod *a), b), d), e) f)* in *g)* omenjenih slučajev.

Pojem preskrbe.

B. Pri ženskih sirotah.

- a) Če siroto vzprejmejo v javno odgojevalnico ali preskrbovalnico, v kateri zavod o svojem trošku skrbi za vse potrebe vzprijetih;
- b) kakar nastane kateri v §. 13 *B* pod *a) b) e)* omenjenih slučajev.

§. 30.

Mera odgojnega prispevka za moštveno siroto ustanavlja se na letnih 24 gld., vendar skupni iznos odgojnih prispevkov in vdovske penzije (§§. 23, 24) ne sme presežati 180 gld. na leto. Ako bi nastal ta slučaj, treba je, dokler isti traja, samó razliko med vdovsko penzijo in iznosom od 180 gld. odmerjati kot prispevek za odgojo vseh sirot ter odkazovati ga jim po enakih delih.

Kakó se odmerjajo odgojni prispevki.

§. 31.

Sirote brez roditeljev in pa sirote, katerih mati ali mačeha po §. 22 *d)* te postave nima pravice na vdovsko penzijo, ali je stopila iz uživanja penzije, katero je uže vlekla, dobivajo k odgojnemu prispevku, kakor ga ustanavlja §. 30, doplatek 50%, vendar ne sme vsota odgojnih prispevkov presežati

Kako se odmerjajo odgojni prispevki ne imajočim roditeljev in sirotam, ki so tem enake.

180 gld., ter je torej, kadar je več nego pet sirot, ki so sposobne prejemati jih, odgojni prispevek za vsako siroto odmerjati samo v onem iznosu, ki se pokaže, če se 180 gld. delí sè številom sirot.

§. 32.

Kdaj se začnja vdovska penzija in odgojni prispevek.

Vdovska penzija kakor tudi prispevek v odgojo je nerazdelna mesečno naprej dajana pristojbina, katere prejetje se začnja prvega dne onega meseca, ki prihaja po smrti soprogovi, odnosno očetovi.

Odgojni prispevek daje se materi ali mačehi na roke, ali pa varuhu, če mati ali mačeha več ne živi, ali če ji vzdrževanje in odgajanje otrôk ni izročeno.

§. 33.

Uporaba nekih določil I. oddelka na moštvene vdove in sirote.

Določila §§^{ov} 6, 7, 8, 15, 17 in 19 te postave naj se pripodobno uporabljajo tudi na vdove, odnosno sirote po osobah moštvenega staleža.